

Megjelenik mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:

Egész évre 12 ft, félévre 6 ft, évnegyedre 3 ft o. é.

Szerkesztői szállás: belső-tordautca 122. sz.
Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Hirdetési díj: 31 hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr. 2-ször 6 kr. 3-szor 5 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. helyéig. — Hirdetések felvételének helyben: a kiadó-hivatalban és Demjén László könyvkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (király-utca 60. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler-nél (Neuer-Markt 11. sz.) Oppellik Alajosnál (Vollzeile 22. sz.) Rudolf Mosse off. Zeitungs-Agent

Nyititéri cikkek:

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez címzendők. — Előfizetések s hirdetési díjak a vidékről a szerkesztőséghez, helyben a kiadó-hivatalhoz küldendők be.

Szervezkedés, vezércsere.

(Birr.) Az „országos ellenzék” forog, mozog. Pedig még korántsem állunk a parlamenti választások előestéjén. Ez arra mutat, hogy nagy erőt akarnak kifejteni, elhatározó harcot óhajtanak vívni a kormányrud megragadhatóságért. Hanem a talpra-keltő harsona úgy hangzik, mintha a legtüzeesebb ellenzéki férfiak sem bíznának a győzelemben, ha csak nem akad más Moltke-jök, ki új taktika szerint vezesse az ellenzék harcz- és kormányzati dicsőségre vágyó dandárait. Talán a porosz taktika figyelmeztette az ellenzék szóvivőit arra, hogy a dandárok ma már csekély egységek, egész hadsereggel kell föllépni annak, ki biztos süket akar aratni; sőt még ez sem elegendő, egy második hadseregnek is készen kell állni a döntő napon a csatlakozásra, s e föltölt olyan férfiak kezében kell hogy legyen a tábornagy-pálczácska, kik ne vezessék a diadal-szomjas daliákat zsákutczába, egyszersmind elűtven magokat is a rég-sóvárgott tárczáktól.

Az ellenzék hadai jól fegyverezettek, mozgékonyak; bírnak tehát a harczképesség két főköllékével. Hanem ez még nem vezet biztos victoriára. Ha közlegények behunyt szemmel is haladnak vezényszóra balra, bersaglieri lépésekben, midőn arra szükség van, — ez lehet becseles anyag a vezér kezében; de tőle függ, mit csinál a jó anyagból: mester-remeket-e, avagy kon-tárnívet.

E részben mi most nem akarunk véleményt mondani; hanem azt sem hallgathatjuk el ebben az ellenzéki készülődés zajában, hogy saját alvezérek fiascotól lát-szanak tartani — és erre — valljuk be az igazat, okuk is lehet.

Közelebbről a zemplémegei balemberek dandárnokai szállaltak meg és pedig nagyon is érdekes módon, bismarcki nyíltsággal, hogy nem mondjuk — gorombasággal. Ebből a zemplémegei talpra-hívásból sokat okulhatunk, sőt titkokat is tudunk meg úgy véletlenül.

Először is azt tanuljuk meg belőle, hogy az a hatalmas balközép, mely már ezernyi-ezerszer jósolta meg, sőt ki is számította a Deák-párt elbukásának óráját — egyedül gyengének érzi magát, s ezért csatlakozásra szólítja Madarász, Irányi, Simonyi, Hefi 48-er pártját és pedig arra, hozzanak létre „egy közös és egyetemes országos ellenzék alakulót és szervezkedő gyűlést.” Ebben azonban aligha czélt érnek, mert a „Magyar, Magyar,” jobban „M. Ujság” előbb arról akar meggyő-ződni: megütkö-e a szervezkedő balközepesek a 48-as mértéket tettel, ha meg, akkor velők tartanak, azaz: kezét fogják, ha valamennyi „ellenzéki és baloldali kör” Madarász, Simonyi után indul, ezeknek helf-ol, ezekért horn-oz.

Tehát erről az oldalról vékony a reménység. Azonban a vezércseréből kitelhetik több is, a megerősödés kedvéért, titúsítás nélkül, „egy két megbízott” segélyével, a „komoly és szerény tanácskozó testület”-ben.

Mezőssy László a zempléni felszólalók vezére ugyanis azt indítványozza: „kimélték meg az egybehívás fáradságától, a gyűlés terheitől az országgyűlési ellenzék vezéreit.” Ezen a tételen nem hiába akadt fenn a „P. N.”, mert ily kurtán-furcsán még nem akartak soha pártvezéreket skártba tenni, mint ezt a zempléniek G. K. és T. K.-nal megkísérlik Simonyi javára; mintha a balközép régi vezérei nem jártak volna el eddig elég erélylyel.

De talán a sikert keresik? Ebből igaz eddig kevés van; de ennek nem a vezérek az okai, hanem a viszonyokkal nem számoló politika; ha ezt nem változtatják, Simonyi se fordíthat sokat a dolgon.

A bajokat abban kell keresni, hogy ez idétt elérhetlen dolgokat tűztek ki a program-zászlóra; továbbá, hogy nem úgy állanak szembe politikai ellenfeleikkel mint parlamenti párt, hanem csak úgy tele marokkal szórják rájuk a „hazafiatlan, nemzetellenes” stb. szép epithetónokat; ez s még az oka ha hogy nem haladhatnak, mert a sok szép ígért tömkelegében G. K. se tudhatja őket realis sikerre vezetni.

Ezen a bajon csak egy gyakorlatibb program elfogadása, s valódi parlamentarizmus ellenzéki modor felvétele segíthetne; például: ha most, a megyék és első bíró-ságok szervezése körül igyekeznének a Deák-párton tul-tanni, a házra hasznos munkában; ha nem speculálnának, idő előtt a pártérdek győzelemre juttatására bármilyen áron. A mig az eddigi uton haladnak, legyen a vezér maga Simonyi — az eredmény politikai Sedan, annál is inkább, mert a balközép egy jelentékeny része sem osztja a mezőssy theoriát; — a 48-asok pedig nem akarnak szövölközni; de ha tennék is, ez még hamarabb elve-zetné „országos ellenzékünket” a dunai conföderáció absurdumához.

A reformok szabadelvű és czélszerű végrehajtásában versenyezzenek, erre szervezkedjenek ellenzéki uraink. Párisorai elég tömören állanak, s ha keresve keresnek sem találunk maguk közt jobb, kompetensebb vezért, mint az öreg G. K.; — hanem rossz taktikával egy második I. Napoleon sem győzhetne, kivált, ha elérhetlen célokért foly tovább is a küzdelem.

A „Kol. Közl.” eredeti távsürgőnye.

Bécs. A cseh és morva pártvezérek naponta conferálnak, Clam-Martinicz és Rieger magas államhivatalokra vannak kijelölve.

Flórencz. A miniszterek közt véleményeltérés van a római egyházi vagyont illetőleg: a pénzügyér valamennyi szerzetet fel akar oszlatni, lefoglalván minden kolostort, az igazságügyér e javakat csak is közoktatási czélokra akarja használni, a többi miniszter a római kolostorokat, tekintettel a fenyegető diplomatiai bonyodalmakra — a jelen állapotban akarja hagyni.

Lemberg. Varsóban egy külön osztály-zott rendőrség állítottatott fel Galiczia megfi-gyelésére.

A porta visszautasította a Moldva-Olahországra való intervenciót, mert erre oka nincs.

Odessa. Bakunin kiáltványa számos példányban forog Moszkva, Rursk, Pultawa és más városokban, ez a kormány leverésére izgat. Tömeges elfogatások történnek.

Legujabb táviratok.

München, aug. 10. Állítják, hogy Hegnenberg-Dux gróf elfogadta a külügyminiszeri tárczát. A kinevezés közel várható.

London, aug. 10. Vasárnap a Hydeparkban nagy meeting tartaták, mely tiltakozni készül a dublini Phönixparkban tartani szándékolt meeting betiltása ellen. — Walter Scott 100 éves születésnapját egész Skótiában nagy ünnepélyességgel fogják megülni.

Páris, aug. 10. Hir szerint a nemzetgyűlésben holnap a következő indítványt fogják benyújtani: A rend megszűrlárdítása s az ügyek menetének feléledésére szükséges, hogy Thiers felhatalmazása a köztársaság elnöki címével 3 évre meghosszabbíttassék. Ha a nemzetgyűlés ezen idő lefolyása előtt eloszlatnák, Thiers köteles felhatalmazását egy új nemzetgyűlés kezébe letenni.

Bécs, aug. 10. A „Presse” egy fölönczi sürgőnye jelenti, hogy Ravenna és Faenza-ban ujabbán több politikai gyilkosság történt.

Berlin, aug. 10. Poyer-Quertier akarja, hogy Németország elfogadjja a f. hó 25-ére ígért fél milliárdot novemb. és decemberre szóló váltókban és csak 50 millió frank fizetettnek készpénzben. Az ajánlat valószínűleg el fog fogadtatni.

Német kommunisták.

A német social-demokraták m. hó 26-án Lipésben gyűlést tartottak, melyben az ismert munkásevezető Liebknecht a párisi kommunisták dicsőit, E hó 2-án ismét hívtak össze népgyűlést, melyben a kommune igen meglepő fogadásban részesült. Először Bebel emelt szót s azt bizonyígtatá, hogy az, a mit a kommune tett, épolý kevésbé volt új, mint rossz. — Hogy egyházyagyon kon-fiskáltak, az ugyanaz, amit már megtettek a fejedelmek is saját, vagy mint mondták, az állam érdekében. Ha ezért a kommunek az veljük szemére, hogy nincs erkölse, ő azt zálasolja, hogy e tekintetben a fejedelmi udvarok a legrosszabb példát nyújtották. Szónok ezután az „Internationale”-hoz fordult; nem tagadhatja annak befolyását, de csak annak örülni, ha az valóban oly szörnyű volna, mint azt elleni állítják. Ekkor a munkásvilágban sok megtörténő nem történnek meg, de sok olyan is megtörténnek, mi eddig még meg nem történt. Természetesen ezen befolyás nem lenne előnyös a mai társadalom nagy részére nézve.

Az „Internationale” keletkezése 1864-re esik, midőn Londonban valamennyi nemzetek munkásai összejöttek, hogy az akkor kitört lengyel fölkelés fölött tanácskozzanak. Itt azon gondolat ébredt föl a jelenlevőkben, hogy közös érdekeik miatt nemzetközileg egyesüljenek. A mi áll a bourgeoisiera nézve, az áll a munkásokra nézve is. Mily szükséges ezen nemzetközi egyet-értés, azon körülmény is bizonyítja, hogy p. még most is német munkásokat Londonba csalogatnak, hogy, ha már egyszer itt vannak, idegen voltukat felhasználják s olcsóbb munkára kényszerítsék, mint ahogy az angol munkások dolgoznak. Ép így van Franciaországban, így Németországban is. Csak nemrég svéd munkásokat tömegesen Gerába csaltak, hol, idegenek a nyelvben s szokásokban, minden föltétellel mellett dolgozniok kellett. Csoda-e, hogy ily formán a munkások ez utóbbi hábo-ruban azt mondták, hogy nem akarnak hazájukért har-cszolni, hogy nincs hazájuk, mert mindenütt kidobják őket.

Egy hatalmas hang; „Elég” kiáltást hallat. „Yes-sétek ki!” volt rá a felelet és sokan igazat is akarnak adni Bebelnek, neki gyürkőzven munkástársuk kidobá-sára. Zaj keletkezik. Az elnök megrója a tanácskozás megzavaróját s Bebel tovább folytatja szónoklatát.

Tagadja, mintha az „Internationale”-nak az lenne szándékában, hogy azokat elnyomja, kik most a munkásokat elnyomják. Persze a socialis elvek ily értele-mben prédikálnak egy a sajátóban, mint a szöszéken. Szónok ezek után az internationale programját fejti ki, a mint 1866-ban a genfi congressushon megállapítottat.

Törökvéseinek alapjai: igazság, jog és erkölcs. Ezen alapon akarják a mai államot reformálni. Ennek érdekében van, hogy fennálljon továbbra is úgy, a milyen jelenleg, és ezért a közvéleményt fölle akarja vezetni.

Ezután Liebknecht és még mások vették pártfogás alá a kommunist, s a napirend második tárgyra a strikra mentek át. Bebel, jelentést tévén e tárgyról, befejezésül a következő indítványt teszi:

„A mai gyűlés kijelenti, hogy a munkabeszüntetés nem eszköze a socialistáknak arra nézve, hogy az ellen-tét a töke és munka közt megoldassék. Ezt a socialisan szervezett társadalomnak kell fenntartani. A gyűlés azon véleményben van, hogy a munkabeszüntetéseknek csak akkor van értelmük, ha már más eszköz nincs az egyez-kedésre és a győzelem lehetősége bizonyos.”

Chanzy tk. a loirei hadseregről.

Chanzy tk. közelebb jelent meg egy füzet, a loirei hadsereg viselt dolgairól rövid előszóval ellátva. E munka tüzetesen tárgyalja az illető hadsereg előkészü-leit, melyeket Páris felmentésére tett, majd leírja a manesi csatát s mi o két irányban ismerteti meg e munkát röviden olvasóinkkal.

Chanzy tk., miután előszavában kijelenti, hogy ő pusztán a katonai tényeket szándékozik felsorolni, min-den comment nélkül, elmondja, miszerint Boisdreffre törzskari tiszt decz. 22-én ment ki Párisból a „Lavoisier” léghajon, s Beaufortban leszállva, közölte ő vele Trochu üzenetét. Chanzy erre másnap Marois kapitányt rögtön Lyonba küldötte Gambettához egy levéllel, melyben közli vele a Páris állapotáról vett híreket, hogy a párisi se-reg harczra kész, az élelmiszer azonban kevés és legfe-lebb jan. 20-ig elegendő, miért is szükségesnek tartja Chanzy, hogy Trochu mielőbb értesítsék a tartományi hadak állapotáról és terveiről.

En, írja a tábornok, erélyesen hozzálatok seregem szervezéséhez, melyet ruhával, lábbelivel, felszerelési tárgyakkal stb. kell minél előbb ellátnom, hogy tette-re készen állhassák, e közben két mozgó hadtestet szer-veztem.

Az egyik Jouffroy tábornok alatt Chateau-Renault felé nyomul a mans-toursi vasut fedezésére a Loire jobb partjának megtisztítására az ellenségtől s egyszersmind kipuhatolni a németek állását. A másik Rousseau tk. alatt Noyent-le-Reu felé megy hasonló czélból.

Megjegyzem továbbá, miniszter ur, hogy a többi hadseregek, főleg Bourbaki és Faidherbe hadainak álla-potáról és mozdulatairól tüzetes és szakadatlan értesítésre lesz szükségem, azok szerint intézkedhessem.

Marois kapitány decz. 29-én tért vissza Chanzy-hoz, Gambetta emez üzenetével: A helyzet komoly és erélyes föllépést követel, mind a mi, mind pedig Bour-baki tk. részéről, kinek terve a következőkben foglalható össze: Különböző tudósítások konstaltálják, hogy Dijon és Belfort körül 80,000 főnyi német sereg összpontosít-atott. Ezzel szemben Bourbaki Dijonnal 75 ezer embert állítana fel az ottan levő 40,000 porosz ellen, míg 35 ezret Belfort felmentésére küldene, mi megtörténvén mintegy 110,000 főnyi hadsereggel nyomulhatna észak felé, hogy a németeknek hazájokkal minden összekötte-tését elvágja s az északi erődök elhagyására bírja az ellenséget, egyesülvén egyszersmind Faidherbevel is, és így teljesen megsemmisítvén az ellenséges hadak élel-mezési forrásait.

Faidherbe hadait illetőleg igen hiányos adataim vannak, írja Gambetta, most azonban ismét szabadon áll a közlekedés Arras és Lille között, s így rövid időn részletes felvilágosítással szolgálhatok az északi ha-dakról is.

Chanzy decz. 30-áról ismét így ír Gambettához: Sikerünk nézve minden attól függ, hogy a három nagy hadsereg közösen és összavágó tervvel lépjen fel, miért is tüzetes tudósítást kérek a többi hadak műveleteiről. A mi pedig engemet illet, mihielyt befejezem hadseregem szervezését, én Páris ellen nyomulok. Hadműveletem alapja, a melyből kiindulok a Sarthe lesz és a mans-alenconi vasutvonal, előnyomulásom czélja pedig Eure, hihetőleg Dreux-tól Chartresig, ott fogom aztán a körül-ményekhez képest elhatározni, tovább nyomuljak-e Páris felé, vagy pedig onnan nyugtalanítsam a megszálló német hadsereget. Ez állásban, távol esvén északról úgy, mint keletről, visszavonulási vonalommal szükségképp biztosítanom kell az összeköttetést s ezért kérem, tudatni velem, minő csapatok vonhatók elő nyugatról a mans-alenconi s a mans-toursi vonalak fedezésére.

Nem kapván feleletet, Chanzy tk. 1871. jan. 2-án Boisdreffre tk. küldő Bordeauxba szóbeli és írásbeli tu-dósításokkal. Nem szabad elítélünk magunk előtt, írja ekkor a tábornok, hogy a cselekvés ideje elérkezett, Páris perczei megszálltálva és erőfeszítéseink nem fognak eredményre vezetni, ha előre megállapított határozott terv szerint nem kísértünk megtenni. És én, fájdalom, mindez ideig nem bírok a többi hadakról ugyszólván semmi adatokkal, melyek pedig egy közös terv megállá-pításának szükségképeni feltételei. Nem tudom, hol fek-szik az északi hadsereg, mi a czélja s mely irányt szán-dékozik követni, nem tudok semmit az észak helyzetéről s Faidherbe tk. terveiről; a bretagnei csapatokról s a

cherbourgi táborról csak a leghianyosabb adatokkal bírok, szerepokről és állapotokról pedig semmit.

Az ellenség pedig tájékozatlanságunkkal szemben oda tör, hogy mindegyik hadseregünkkel szemben minél hatalmasabb haderőt vonjon össze; ezt nekünk egész erőnkbl meg kellene gátolnunk s minden oldalról fenye-getnünk őt, mire szükséges, hogy a három francia had-sereg közösen lépjen fel egyidőben; én Evreux és Char-tres közt terjeszkedném ki, Bourbaki a Marne és Szajna között Nogetől Chateau-Thierryig, míg az északi hadse-reg Compiègne-től Beauvaisig állíthatná fel sorait. E há-rom főelemen kívül a cherbourgi haderők is előnyomul-nának az én hadaim balszárnáig, míg a bretagnei csa-patok hátamat fedeznék.

Ha e szerint három főhadseregünk elfoglalja fen-nebb említett állását s összeköttetésbe hozza magát Pá-rissal, mely gyakori kitöréseivel pusztítja az ellenséget, s melyet ha sikerül valamely ponton kívülről legyőznünk, Párist a maguakkal vitt élelmiszer-készletből gyorsan elláthatjuk s aztán az összes belső és külső erők együt-tes működtetésével talán végkép megszüntetjük a főváros ostromát.

Ezek nézeteim az összavágó együttes hadműveletre nézve. Most a mi saját hadseregemet illeti, ezzel én a ve-lem szemben álló ellenséges erőkkel szemben csak lassan haladhatok, hogy embereim bármely pillanatban készek legyenek a csatára s csapataim kölcsönösen támogathas-sák egymást. E szerint Le Mans-tól Chartresig nyolcz napra van szükségem. Ha e terv elfogadtatik, én 120,000 emberrel azonnal utnak indulhatok.

Gambetta a következő választ küldötte erre jan. 5-ről: Mi a legnagyobb figyelemmel áttanulmányoztuk az ön tervét, mely csaknem teljesen megegyez a miénk-vel s egyedül abban tér el emeltől, hogy Bourbaki ha-dainak számára más irányt jelöl ki. Ugyanis Bar-le-Duc helyett előnyösebbnek találta, ha e hadsereg egészen keleten maradjon Belfortot felszabadítván, s a Vogeseket megszállván, elmetseti a Németországbl jövő vonalokat.

Hadműveletet mi sokkal biztosabbnak és az ellen-ségre nézve fenyegetőbbnek tartjuk. Bourbaki jelenleg Vezoul mellett áll, melyet 10-ke körül hihetőleg felment az ostrom alól s 12-én a Vogesek ellen fordul, honnan 150,000 főnyi hadseregére élén Párisnak veszi útját. E szerint ön is 12-15-én kezdje meg előnyomulását; működéseinek támogatására, mi Cherbourgban és Vier-zonban két hadtestet alakítottunk, melyek némileg az ön hadainak jobb és balszárnáit fogják képezni. E 2 hadtest összesen 80,000 főre rugván az ön hadseregét 200,000 főre emeli s 12-én az ön rendelkezése alá bocsátat.

Faidherbe 50,000-nyi hadsereg fölött rendelkezik északon s f. hó 2. és 3-án vívott csatái után sakkban tartja Manteuffel hadait. Ő Bourbakival fog kezét fogni, s így Páristól keletre 200,000 főnyi erőt alkotni. E két hatalmas sereg mögött szervezett mozgóerők fogják a fontosabb állomásokat biztosítani, s reméljük, miszerint két hét alatt 100,000 ily mozgóer fölött ren-delkezhetünk s Vierzon, Niverst, Dijont és Besançon-t szállatjuk meg velők.

Ily feltételek mellett tábornok, s oly főnökök se-gélyével mint ön, Franciaország számolhat a diadalra. Poroszország ez idő szerint végerőfeszítést tesz; eddig saját hibáink vezették őt győzelemre, a keserű tapasztalás azonban megtanított bennünket.

A németek azonban mint tudjuk nem vártak e terv kivételére s 10-én erős hadsereg állott Le Mansnál Chan-zyval szemben ki másnap reggel csatába bocsátkozott. A csata az egész vonalon est 6 óráig tartott s az éj beáll-tával a francziák mindenütt megtartották állomásaikat noha veszteségük jelentékeny volt, mivel kitűnő állásai-kból a németeknek még nagyobb veszteséget okoztak, úgy hogy a porosz tüzéség a csatasor védelmére előre rendeltetett, miből azt lehetne következtetni, hogy az ellen-ség másnap vissza fog vonulni. A francia csapatok rend-kívül ki voltak merítve, minthogy az egész napon át alig juthattak egy falathoz, magatartásuk mindamellett általában kitűnő volt; s ha e csata e nappal véget ér, kétségtelenül diadalul lett volna beszámítható Chanzy hadseregére nézve.

Óriási csatorna.

A keleti tenger egybekapcsolása a fekete tengerrel egy közép Európán keresztül vezető csatorna által, ural foglalkoztatja a külföldi lapokat. A berlini fözslap e tervről a következőket írja:

A nagyszerű terv megvalósításán ujabbán nagy erélylyel dolgoznak, talán azért, mivel a tervesinálóknak bizonyos oldalról hathatós támogatást ígérték. E napo-kban ugyanis ural és pedig már negyedik ízben angol mérnökök vannak a helyszínen, hogy a területi nehézsé-geket tanulmányozzák. — Weisskirchenben és egész Morvaországban, a merre a csatorna vezetne, nemcsak a lejtmeréseket teszik meg, hanem egyszersmind minden kis patakot a legnagyobb pontossággal felvesznek: úgy azokat, melyek a Suditen és Beskiden felől a Marchba és Beczvába ömlenek, mint azokat is, melyek az Odera folyamba szakadnak.

A terv legujabb módosításai szerint a Baczwa folyó, mely a Kiskárpátokból a March felé folyik és

Kremsiernél abba ömlik, annyiban szintén kombinációba vonatott, a mennyiben a March és Odera folyam ennek felhasználásával kapcsolhatók egybe. Minthogy azonban a Beczwa folyónak nincs elegendő vize, hogy hajókázhatóvá tétessék, minden annak közelében fekvő vizet abba vezetették, így a csatornában elegendő víz lenne.

Azon szívságából, melylyel vállalkozók a célba vett tervhez ragaszkodnak, s azon komoly erőből, melylyel ők, valamint mérnökeink a munkálatokat fogantatva vették, azt lehet következtetni, hogy ők a csatorna elkészítésének lehetőségéről meg vannak győződve, s hogy hatalmas pártfogók is vannak, kik ezen egész Európa, de különösen Ausztria kereskedelmére nézve korszakot alkotni hivatott vizut létrehozataláért lelkesülnek, s azért áldozatot hozni is készek.

KÜLFÖLDI HIREK.

Páris, aug. 9. Szt-pétervári tudósítások szerint az orosz császár igen szívélyesen fogadta a francia követet; kifejezést adva rokonszenvének Franciaország iránt és sajnálkozásának Elzász és Lotharingia elszakasztása miatt; egyszersmind meghazudtolá az orosz- és Poroszország között létező szövetségről szárnyaló híreket!

Páris, aug. 9. A nemzetgyűlésben szétosztották Charenton tábornok seregszervezési javaslatát és tárgyalása sürgősnek jelentett ki. E javaslat szerint a sereg tényleges létszáma 1.950.000 (?) embert tenne. — A nemzetgyűlés ezután folytatta a departementi főtanácsok feletti vitát.

Marseille, aug. 9. Az algiri gyarmatosok közt aláírás végett egy a francia kormányhoz intézendő kérvény forog közköze, mely a felkelés által okozott rombolást hangsúlyozza, kimondja, miszerint az ottani főbb tiszték nem ismerik hivatásukat s ezeknek eltávolítását, valamint az arab bureauk végleges megszüntetését sürgetik. — Cosinier tengernagy, helybeli volt préfet öngyilkosságot követelt el.

Brüssel, aug. 9. Az „Independance“ jelenti: Alattomban üzemelnek folynak az iránt, hogy Thiers ellenjelöltjéül a köztársaság elnökségére nézve Aumale hget állítsák fel.

Az algiri fölkelésre vonatkozólag a hírek egyre komolyabbak lesznek. A „Patrie“ az algiri helyzetet fölöttébb komolynak rajzolja, fölkelésnek nincs ugyan eredményre való kilátása, de elpusztítja az egész országot, fölvet mindent, s kiszámíthatlan károkat okoz. A polgári lakosságnak nagy része a párisi kommun elveit osztja, s a lapok egy része a forradalom, s a mellett azt is, hogy a hadsereg is dezerczióra bírassék. A tartomány főkörmányzója egy sürgönyt küldött Algir ezen szomorú helyzetére vonatkozólag a végrehajtó hatalom fejéhez, melyben jelezte, hogy ha a katonai helyzet, segélycsapatok küldése által, meg nem javíttatik, beadja lemondását.

Róma, aug. 1. Az „Opinione“ a francia politikáról irt egy fontos cikkében Rémusot kinevezését francia külügyminiszterré, kedvező jelenségeknek tartja az Olaszország és Franciaország közötti egyetértésre nézve.

Florenz, aug. 9. Egy rendelet a hadseregben behozza és szabályozza az egy évi önkéntesi szolgálatot.

Önvédelem.

„Difficile est tacere; cum doleas.“

„Három nehéz dolog van — mondja Chilon: — megőrizni a titkot, jól használni az időt és eltűnni a bánalmakból.“ S csakugyan igaza van a bölcsnek, midőn —

tekintettel az emberi gyarlóságra — ilykép okoskodik. Nem érzem én is magamat elég erősnek arra, hogy felajdulás nélkül elviseljem a „Kelet“ egyik számának rám vonatkozó durva kifejezését. S midőn értésére adnám az illető újdonság urnak, hogy érzékenyen sértő, s mivel emberhez nem illő figyelemzetéseire semmi szükségem sincs, miután egy a magas kormány korszerű intézkedéseit, mint neveléstgyünk fejlődését éber figyelemmel szoktam kísérni, mint a „Kol. Közl.“ 103-ik számában megjelent vezércikkem is igazolja: egyszersmind tiszteltel felhívom, hogy máskor tessék több jóakaratot tanúsítani mások nézeteinek megírásában és több finomságot figyelemzetéseiben.

En korántsem akartam a magas kormánytanácsot osztogatni, annál kevésbé intézkedéseit ignorálni: csak is abban hibáztam, ha hibáztam, hogy minden tekintet nélkül a már is tervben levő tanintézetek, egyetemek — és külföldre küldött tanár-jelöltekre: „Magán-nézeteimet“ a mindenki előtt tudva levők emlegetése nélkül mondtam el.

Holló Kázmér.

UJDONSÁGOK.

— A határőrvidékről. Rosenzweig tábornok már befejezte körutját a belvári megyében, visszatért Zágrábba s ott visszatérte után azonnal érkezett a bán-nal. — Divald, Marinovics és Merfort osztálytanácsosok, kik a magyar kormány által a határőrvidéki pénzügy rendezésére kiküldetettek, az „Agr. Ztg.“ értesülése szerint már elkészítették munkálatukat az adóhivatali kerületek beosztására s az erdőügyek rendezésére nézve és e munkálatot már be is mutatták Mollinary zágrábi főparancsnoknak.

— A honvédség köréből. A honvédkerületi szörlővő tanosztályok egy-egy oly tiszt parancsnoksága alatt állanak, ki a felosztott pesti központi tanfolyamban részt vett, abba minden dandárparancsnokság egy alsóbbrendű tisztet, egy őrmestert, két szakaszvezetőt, egy tizedest, egy számtisztet, tízennégy honvédet és hét szekerészt küld. Minden kerület négy golyószórólöveg-gel, négy töltényszekérrel van ellátva.

— A román synodus mult szombaton a Veni sancte-val nyitották meg Aradon. Tárgyalásra került a szerbek ajánlata, mely szerint az addig közös egyház-vagyon osztassék föl. A románok e szerint 300.000 frtot kapnának a nemzeti alaphól és 80.000-et az iskolai alaphól. Ez ajánlat elfogadtatott. Csak a kolostorok felosztása körül forog fenn még némi különbség, miután a szerbek e kérdést teljes hallgatással mellőzik. Az egyházzsinat ennél fogva bizottságot nevezett ki kebeléből, melynek feladata lesz ebben a kérdésben is egyetértést hozni létre, s ha ez nem sikerülne, pör útjára lépni.

— Tüzoltószerkek berendezésének közvetítésére gr. Széchenyi Ödön országos központi irodát nyitott Follmann Alajos és Krause Waldemar urakkal társulva. Összekötöttébe helyezkedtek a bel és külföld első gyárcégjeivel, miáltal a megrendeléseknek jóállás és gyári árak mellett képesek eleget tenni. Tűzfecsken-dőket mindig készletben tartanak. Levelek és megkeresések Pestre abelvárosi plébánia épületi központi tűzör-ségi irodába intézendők.

— Kolozs megye állandó bizottmányának folyó évi július 27 és 28-án tartott közgyűlése egy bizottságot küldött ki, melynek köteletségévé tette a legtöbb adót fizetők névjegyzékét végleg megállítani s felsőbb helyre föltérjeszteni. Ezen bizottság folyó augusztus hó 21, 22

és 23-ik napjain mindig délelőtt 10—12 óráig nyilvános üléseket fog tartatni a megyeház nagytermében, s bevesz és tárgyal minden hozza szóval vagy írásban beadott felszólamlást. — Felszólalhatnak pedig mindazok. a) a kik az aljegyzői irodában eddig is minden délelőtt megtekinthető névjegyzékből netalán kimaradtak; b) a kiknek (e megye területén fizetett) adója azon névjegyzékbe hiányosan van bevéve; c) a kik az 1870 — XLII t. cz. 23-ik §. értelmében igényt tartanak arra, hogy adójuk kétszeresen számíttassék. A kívánt kiigazítások csak hiteles okmányok alapján eszközölhetnek. Kolozsvárt aug. 11. 1871. A gróf főispán ur távollétében: Gyarmathy Miklós, alispán.

— Pályázat. A kolozsvári polgári iskolához a mennyiség-tanári állomásra pályázat nyitattik. A tanári szaktárgy a mennyiség-tan és mértani rajz, míg azonban az intézetnél minden szakra külön tanár lesz köteles lenni más tárgyakat is tanítani. A tanítási idő hetenként 17 óra. Ez állomáson az évi fizetés 1000 ft o. é., oly módon, hogy az minden 5 évi tanárkodás után 100 ftal gyarapszik, míg az 1500 ft maximumot eléri; szállás-pénz nem adatik. Pályázni kívánók felhívhatnak, hogy elméleti és gyakorlati kellő képességeket tanúsító okmányokkal fölszerelt folyamodásukat f. évi aug. hó 28-ig a vár. iskolaszék elnökéhez mlgs Nagy Péter urhoz adják be. Kolozsvárt aug. 11-én 1871. Az iskolaszék rendeletéből, Kovács Antal, h. jegyző.

— Gr. Széchenyi Ödön, mint a magyarországi tűzör-szövetség elnöke, felhívást intézett a hazai tűzkár-biztosító intézetekhez, hogy a f. évi szeptember közepén Pesten összejövő országos tűzör-szövetség ez évi közgyűlése költségének fedezéséhez adományokkal járulni sziveskedjenek.

— A székely-udvarhelyi főgymnasium-ban a tanulók száma 1870—71-ben 133, ezekből magyar 122, német 1, román 10. Tanított 5 egyházi, 8 világi rendes és 2 rendkívüli tanár: Bölcsészett, a magyar irodalom történetét, magyar, német, latin, görög nyelvet, hittant, természetrajzt, történelmet, földrajzt, számtant, mennyiségtant, természettant, rajzot, szépirást, testgyakorlatot, műeneket. Érettségi vizsgálatra előállott 22, visszalépett 1, visszautasított 2.

— A gyula-fehérvári róm. kath. nagy gymnasiumban az 1870—71-ik tanévben volt összesen 172 tanuló (I—VI. osztályban) ezek közt magyar 91, német 13, román 67, héber 1, vallásra néz volt róm. kath. 98, gör. kath. 27, gör. kel. 39, helvét hitv. 4, stb. Tanított 4 egyházi és 5 világi rendes tanár és 2 rendkívüli és pedig: hittant, földrajzt, mennyiségtant, természetrajzt, természettant, magyar, román, latin, német, görög nyelvet, Magyarország történelmét, világtörténelmet, rajzot, szépirást, gyorsírást, éneket és zenét, végül tornaszat. A zárúnnepélyen jutalmak osztattak ki a jeles tanulók közt, különösen Fogarasy püspök önmaga 8 aranyból s a néh. prepost Veszprémi Antal 25 flos jutalomdíjjal. A taneszközök és ifjusági könyvtár is ürvendtes gyarapodást mutat fel; a természettani szertart is megajándékozta a főpásztor ö nmlga egy gorcsóval és egy szép napórával; a terménytár is több szép példányt kapott; a tornaiskola felszerelvényei is szaporítottak.

— Bismarck titka. Eddig Németország és a külföld egyetértett abban, hogy Bismarck éles elméjének s a körülmenyek ügyes fölhasználásának köszönheti rop-pant sikereit; e föltevés azonban Lagrele ur szerint, ki Bismarck titkát fölfelezte, családódon alapszik; ő a po-

rosz államférfiu nagyságának alapját egészen másban keresi. Lagrele közelébb angol és dán nyelven röpiratot adott ki, melyben Bismarck komornyikjának közlései folytán a következő történetet beszéli: Bismarck néhány év előtt, idegbajokban szenvedvén, a hamburgi fürdőben tartózkodott. Egy esti sétája alkalmával igénytelen kerti lak előtt haladt el, s tekintete a kivilágított ablakra esett. Figyelmét egy különös alak költé föl, ki keleti öltönyben egy ezüstlapról aranyból vagy más ércből készített betűk vagy jegyek olvasásával foglalkozott. Az egész készülék egy kis íróasztalon állt, melyen állat- és istenképek voltak kimetszve. E betű fölött zöld zsinóron gyűrű lebegett, s a zsinort egy fölötötetett alak hüvelyk- és mutatóujja közt tartotta. Bismarck elbámult e jeleneten, de nem volt képes fölfogni: miért jegyzi föl a tulajdonos ama betűket, melyek fölött a gyűrű lebegés-közben megállott? Végre arra a gondolatra jött, hogy az idegen a gyűrűtől sorsa felől tudakozódik. Bismarck izgatottan ment haza s parancsot adott komornyikjának, hogy másnap tudakozód-jék a különös idegen kiléte felől. A komornyik értésére is adta, hogy a kerti lakban egy angol lord lakik indus szolgájával, ki minden gyönyörűségét abban találja, hogy naponta hosszabb időt tölt ama gépezet előtt, melynek jelentőségét kivüle más nem ismeri. Mint mondják, az indus elmezavart. Midőn az est elérkezett, Bismarck inas-öltönyt vett föl, s az indus lakására ment. Hosszas zörgetés után bebecsátották, s ő előadta, hogy egy gazdag uraságnak szolgálatában áll, ki a különös készüléket bármily magas áron megvásárolni szándékozik. Az indus ez ajánlatra magánkivül lett dühében s elmondta, hogy a gépezetet őseitől örökölte, kik atok terhe alatt tiltották meg annak eladását. „E gépezet — szölt — a jövőt föl-tárja előtte, s jóslatával egykor a különböző világgrészek zavarát fogja eszközölni.“ Bismarck hosszas kérelem után rávette az indust, hogy hozza mozgásba a gépezetet. A gyűrű lebegni kezdett, az indus gyorsan leírta a betűket, melyek fölött megállott, s e mondat volt olvasható angol nyelven: „Igen, én egykor fölforgatom a világ-részeket.“ Bismarck még egyszer ismételte ajánlatát, de miután az indus hajthatatlan maradt, cselről gondolkodott. Az angolt egyik barátjával estélyre hivatá, s miután az szolgájával együtt eltávozott, belopózott szobájába s megkérde a gépezettől, miképen juthatna birtokába? Feleletül azt nyerte, hogy tegyen hamis pénzt az indus ládájába, vádolja csalással, s ekép hatalmat nyervén fölötte, megkaphatja a gépezetet. Bismarck hamis pénzt tett az indus ládájába, s másnap inasa által mint hamis pénzverőt vádoltatá. A motozás megtörtént, a pénzt megtalálták s az indust elzárták. Bismarck átvette a gépezet-t, s az indust szabadon bocsátották. A porosz állam-férü nehezen tanulta meg a gépezet használatát, de később minden reggel megkérdezte, s addig semmi fontos dologhoz nem fogott, míg attól tanácsot nem kapott. „Es használja jelenleg is, — mondja a röpirat — valahányszor csak fontosabb államügyek kerülnek megvita-tás alá.“ Ez ama különös mese, melyből Lagrele ur kimagyarázni igyekezik Bismarck rendkívüli sikereit és nagyságát.

Távíratí tudósítás a bécsi börzéről.

Aug. 10-ről: 5% Metalliques 59.55. 5% Nemzeti kölcsön 69.70. 1860-diki államkölcsön 102.85. Bank-részvények 765. Hitelrészvények 286.70. London 121.60. Ezüst 120.80. Cs. kir. arany 5.80. Napoleon-dor 9.68.

Földterhmentesítési kötvények: Magyar 80.20. Temesi 78.50. Erdélyi 76.85. Horv.-Slavon 86.25.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

18,467 1871. 4-3 (237)

Pályázat.

A nagyszebeni m. k. pénzügyigazgatóság részéről felhívhatnak mindazok, — kik Alsófehér-Felsőfehér- Küküllő- és Hunyadmegyékben — Fogaras és Brassó vidékeken — továbbá Háromszék — Szeben — Segesvár — Megyes — Szászsebes — Köhalom — Nagysink — Szerdahely — Ujgyház és Szászváros székeken adóvégrehajtói megbízást 2 frtól 3 frtig, a tehetség és kifejtendő buzgalom szerint fokozandó napidj, és a szabályszerű fuvar illetmény megtérítése mellett elvállalni hajlandók, hogy ez-iránt nyilatkozatukat, képzettségi és közhitei erkölcsiségi bizonyítványt nyalva ellátva, az életkor, és nyelvismeret megjelölése mellett a fennmellített igazgatóságnál mielőbb, de minden esetre f. é. augusztus 15-éig nyújtsák be. — Kel-lően okadott nyilatkozatok azonban ezen határidőn túl is bármikor elfogadtatnak.

A magukat jelentkezők azon posta állomást jelöljék meg, melyen nyilatkozatuk eredménye felől értesíthetők lesznek.

A m. kir. pénzügyigazgatóságtól. Nagy-Szeben, 1871. július hó 29-én.

Galéne-befücskendezés.

Gyógyít fájdalom nélkül 3 nap alatt minden húgyszó-kifolyást, úgy most keletkezőt, valamint kifejtetett és egészen idültet.

Központi főraktár az osztrák-magyar birodalom számára:

Maager Vilmos, Bécs, Bäckerstrasse 12. sz.

Egy üveg ára használati utasítás mellett 3 frt. 70 kr.

Kapható Pesten: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész urnál.

(167) 13—24

KÉJVVONAT

K o l o z s v á r r ó l P e s t r e!

tetemesen leszállított árban!!

Minekutánna fenséges koronás királyunk, az egész nemzet által szeretve tisztelt fenséges nejével a királynővel Budán a Szent-István ünnepi körmenetben először vesznek részt, és ez alkalommal a magyar királyi testőrség új diszöltőnyét először fogja használni, ez okból ez ünnepély díszé és fénye rendkívüli lesz, egész Pest és Buda minden nevezetességei, mulató helyei ezen napokon a tömegesen tóduló idegeneknek mind nyitva fog állani, azért alóliit igazgatóság

folyó évi augusztus 19-kén reggeli 9 és fél órakor

egy sebes kéjvonalat fog Kolozsvárról Nagy-Váradra, Pestre és vissza rendesni,

még pedig visszavonhatatlanul,

akár kevés, akár sok útas jelentkezék, — a megérkezés Pestre 20-kán reggeli 4—5 óra között történik, a visszaindulás kinek-kinek saját tetszésétől függ és 26-káig kizárólag bármely személy- és vegyesvonattal visszautazhatni.

A programot holnap közöljük, csak azon egy kérésünk van a t. cz. résztvenni óhajtó közönséghez, hogy alóliit igazgatóságot, a ki az egész felelő-séget magára vállalta, legalább folyó hó 17-kéig értesíteni sziveskedjenek, úgyszintén a vidéki t. cz. útasok kéretnek a helyek árát posta útján jóelőre beküldeni, hogy 17-kéig azt megkaphassuk, (a jegyeket bejövetelekkel veendő által) mert az útasok száma határozott levén,

ha a kellő szám betelik, több útas fel nem vétetik semmi szín alatt.

Ezen kéjvonathoz Kolozsváron kívül még Bánffy-Hunyadon is fel lehet ülni következendő árszabály szerint:

II. hely Kolozsvárról Pestre s vissza	22 ft.	III. hely Kolozsvárról Pestre s vissza	15 ft.
„ B.-Hunyadtól „	20 ft.	„ B.-Hunyadtól „	13 ft. 50 kr.
„ Kolozsvárról N.-Váradra és vissza	8 ft. 60 kr.	„ Kolozsvárról N.-Váradra és vissza	6 ft.

Ujból is figyelmeztetjük a t. cz. közönséget, hogy ezen kéjvonalat visszavonhatatlanul a fennirt napon és órában indulni fog, s ellenkezőt írók és beszéllőknek kérjük hitelt nem adni.

Minden e tárgyban tett tudakozásokat, úgy pénzküldeményeket bérmentesen kérjük kibédy Biasini Domokos czime alatt Kolozsvárra küldeni. Kelt Kolozsvárt, augusztus 7-én 1871.

3—3 (235)

Kibédi Biasini Domokos,
Biasini gyorsutazási intézete igazgatója.